

Bij de Algemene Bond v. Huisvrouwen te Enschede

Van onze speciale verslaggever. Dezer dagen kwam ik in aanraking met de Algemene Bond van Huisvrouwen te Enschede en het is voor onze lezers zeker wel de moeite waard daar een en ander van te vertellen. De Huisvrouwenbond stelt zich ten doel de huisvrouwen in deze moeilijke tijd bij te staan in de moeilijkheden, om het gezin te verzorgen. Hij helpt bij het aanvragen van distributiegoederen, verzamelt gegevens waar direct geholpen moet worden en tracht daarin direct te voorzien, wendt zich tot de autoriteiten, om de noden onder hun aandacht te brengen, kortom doet alles, wat zijn hand te doen vindt. Het is een organisatie, die spontaan uit de huisvrouwen is ontstaan, die alle gezinten en politieke opvattingen omvat en zijn taak geheel zelfstandig verricht.

„Hoe is uw Bond ontstaan?” vroeg ik een der huisvrouwen.

„Ja, eigenlijk vanzelf. Hij ontstond uit een toeval-demonstratie”.

„Vertelt u daar eens wat van.”

„Dat is een hele geschiedenis. Direct na de bevrijding kwamen wij als huisvrouwen in grote moeilijkheden met de brandstoffen voorziening. We konden geen eten klaar maken. Onder de Duitse bezetting hadden we ook geen brandstoffen, maar we haalden toen hout uit de bossen. Maar met de bevrijding werden de bossen meteen voor ons afgesloten. Daar verscheen een advertentie van een oud moedertje in de krant, dat de huisvrouwen zich samen tot den burgemeester moesten wenden om brandstoffen. En de volgende dag stroomden van alle kanten de vrouwen toe, tot zowat 1000 bijeen waren. Toen ging een viertal vrouwen naar den burgemeester.”

„En hoe werden ze ontvangen?”

„Heel vriendelijk. De burgemeester nodigde hen uit te gaan zitten en hun verlangens uiteen te zetten. Daarop zei een der vrouwen:

„We moeten turf hebben burgemeester, want we kunnen geen eten klaar maken.”

„Dat begrijp ik, maar daar kan ik niets aan doen. Er is hier geen turf.”

„Ja burgemeester, maar er is hier turf zat in de buurt.”

„Ongetwijfeld, maar dat helpt ons niet veel, want er zijn geen transportmiddelen om ze te halen.”

„Wel burgemeester, als die turven niet hier te krijgen zijn, dan moeten de bossen maar weer zolang open. Want er moet eten komen.”

„Nee, dat gaat nu niet meer, er mag geen verdere schade aan de bossen worden aangebracht.”

„Dan moet er turf komen. Wat hebben we aan mooie bossen, als ondertussen de mensen dood zijn? De mensen zijn ons meer waard dan de bossen.”

„Ik voel heel goed de moeilijkheden, maar ik zie toch geen kans er uit te komen. Ik sta hier ook machteloos. Maar ik beloof u, dat zo spoedig mogelijk voor turf zal worden gezorgd. Zeg dat aan de vrouwen.”

„Nee, burgemeester. We moeten direct geholpen worden. En als u de turf niet hier kan krijgen, dan gaan we naar de bossen en slaan de bewa- kers neer.”

„Nee, dames, dat gaat natuurlijk niet. Maar kunt u er genoeg meenemen, als direct aan ieder 100 turven worden verstrekt?”

„Zeker, burgemeester, maar de volgende week dan?”

„Deze week zal gezorgd worden voor verdere maatregelen.”

„Goed, maar als we de volgende week voor dezelfde toestand staan, komen we terug.”

„Hiermee was het onderhoud afgelopen en de vier vrouwen gingen naar buiten, waar de 1000 vrouwen gedurende 2½ uur in volkomen rust op de beslissing stonden te wachten. Deze menigte moest nu toegesproken worden. Maar de vrouw, die bij den burgemeester vooral het woord had gevoerd zei:

„Nou moet een ander het maar zeggen, want ik kan niet praten.”

Een ander voelde zich tot deze taak meer ge-

schikt en deelde dus de resultaten mede, waar- mee de vrouwen genoegen namen. Men voelde echter de noodzaak, bijeen te blijven en zo ont- stond de Algemene Bond van Huisvrouwen. Er is een krachtig verenigingsleven, wat vooral voor de huisvrouwen, die immers gewoonlijk binnen het kleine wereldje van hun gezin leven, van grote betekenis is. Voor velen is een nieuwe wereld van meeleven open gegaan. Zo verklaarde een vrouw-me: „Sinds ik me met dit werk bezig houdt, voel ik me een ander mens. Je voelt, dat je leeft en dat er nog meer in de wereld is, dan alleen de vier muren van je kamer. Ook aan de lezingen over allerlei algemene onder- werpen, die door de Bond worden georganiseerd, heb ik heel veel.”

„Worden er dikwijls zulke lezingen gehouden?”

„We zijn er nog niet zo lang mee bezig. Laatst hadden we een lezing van een dokter over ge- slachtsziekten. Want in de plaatselijke krant stond, dat hier vlak bij, in Glanerbrug, 90% van de mensen geslachtsziek was. Toevallig wordt vanavond ook een lezing gehouden over „Mens en Maatschappij”. Als u tijd heeft, komt u dan eens kijken.”

SPECIALE AANBIEDING VOOR „SPARTACUS”-LEZERS.

Van de legaal verschenen nummers van het weekblad „Spartacus” (no. 21 tot en met 52, jaargang 1945) kunnen wij een aantal exemplaren ingenaaid leveren à f 1.50 compleet.

Bestellingen te richten aan Uitgeverij „De Vlam”, Utrechtschestraat 44 Amsterdam-C.

Oplage zeer beperkt. Bestel onmiddellijk.

INGEKOMEN BOEKEN OF GESCHRIFTEN zullen in dit Weekblad of in het Maandblad worden besproken.

Dr. W. v. Ravesteijn. Geen reactie en geen utopie, maar... democratie. Uitgave: Brusse, Rotterdam.

A. Sparenburg. Wie was Dr. H. Colijn? Uitgave: Leidse Uitgevers Mij.

J. G. Syurhof. Staking, Staking, Staking, Ja of Nee? Uitgave: Ned. Volksbeweging.

Mr. H. Steketee. De ambtenaar in het „Nieuwe Nederland”. Uitgave: Nederl. Volksbeweging.

H. Roland Holst - v. d. Schalk. Een overgang tot het socialisme. Uitgave: Vrij Nederland.

Dr. J. Romein. Nieuw Nederland. Algemene be- ginselen ener hervorming in hoofd en leden. Uitgave: Vrij Nederland.

Dekker, Hendriks en v. d. Kam. 1940-’45. Een analyse van het verzet.

Correspondentie

Inzender Haarlem: Je vraagt opgave van tekst en muziek, maar je verzuimt naam en adres te geven. Brieven: Even geduld

WAT ONS OPVIEL

H.B. in De Vlam van 3 Nov.: „Desondanks mo- gen wij zeggen, dat de ontwikkeling met de dag duidelijker blijkt te gaan in de richting van redelijk overleg en onderhandeling op voet van gelijkheid.”

Voor de houding der regering, die dit tijd- ging inzien, is respect stellig op zijn plaats. We kunnen met dankbaarheid vaststellen, dat de regering op het kritiekste moment dat zij nog beleefde, haar verantwoordelijkheid waard is gebleken.”

H.B. in De Vlam van 22 Dec.: „Welnu, wij voor ons hebben niet het minste vertrouwen in de politiek onzer regering ten aanzien van Indonesië. Wij weten dat het niet voeren van een nog scherper geweldspolitiek jegens de Inlandse be- volking, alleen maar een gevolg is van onmacht.”

H.B. in De Vlam van 22 Dec.: „En benauwend scherp in zijn onherroepelijkheid zien wij tegen dit onheilspellende gloed het feit zich aftekenen, dat de oorlog in Indonesië is begonnen. Het waren tenslotte geen Nederlandse strijdkrachten die de „strafoperatie” tegen Bekassi voltrokken. Dat liet haar (de regering) de kans open om, indien zij gewild had, het brute „rucksackloze” geweld af te wijzen. De regering had dit alles kunnen doen of althans kunnen trachten — indien zij gewild had. Maar zij heeft dit blij- baar niet gewild.”

Britse soldaten in staking.

„Het Vrije Volk” van 27 Dec. had het volgende bericht: „Een correspondent van het Engelse Labourblad „Daily Herald” meldt, dat Britse luchtmachtstroepen — mannen die in Norman- dië vochten — een sit-down-staking zijn begon- nen als protest tegen het afbranden van Indone- sische dorpen. Er zou een gevecht hebben plaats- gevonden tussen Nederlandse en Britse mili- tair.”

„De Waarheid” van diezelfde dag meldt, dat die Britse troepen verontwaardigd waren, omdat Nederlandse troepen een Indonesisch dorp had- den aangevallen en in brand gezet.

Een Luger.

„... Ik zag enkele haveloze soldaten, doch de mensen (soldaten zijn geen mensen (Sp.) — zijn beter gekleed dan in Nederland. Het is opvallend dat alle vrouwen kousen dragen, warme kousen en goede schoenen, soms elegante schoe- nen. Ze hebben pejsmantels en ook de mannen en de kinderen zijn opvallend goed en warm gekleed.”

Aldus in „De Waarheid” van 28 Dec. de heer Joh. Luger, vroeger van „De Telegraaf”. Het Duitse volk is schuldig — en bovendien nog goed en warm gekleed. „De” vrouwen dragen pejs- mantels. Maar goed dat die Duitse arbeiders als dwangarbeiders naar Rusland, België en Frank- rijk worden gevoerd. Maar goed dat gereed- schappen, voorraden, machines hun onder de handen vandaan worden gehaald. Nietwaar? Men moet die Nederlandse arbeiders eens iets anders onder de ogen brengen, dan al die be- richten over de ellende en het sterven der ellen- digen door hongersnood, koude en gebrek in Duits- land.

Vergaderingen

V.S.V. Amsterdam-Centrum. Maandag 14 Januari a.s. 7.30 uur in gebouw De Arend, Breeuwerstraat hock, Plantuistraat. Onderwerp: Franco Spanje en houding der „Demo- cratiën”. Toegang op vertoon van Lidmaatschap. Niet-leden 10 cent entree.

V.S.V. Zutphen. Zondag 12 Januari Plaats wordt bekendgemaakt door convocatie. Onderwerp: De Partij en de arbeidersklasse.

19 Januari 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 3

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtschestraat 44
Postgiro 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

★ DUISCHLAND

Is het er nog, wat men Duitsland pleegde te noemen? Wij bedoelen niet het politi- eke bouwspel, genaamd het Duitse Rijk, de staat der Duitse burgerklasse, die in het jaar 1871 een aanvang nam met de uitroeping van den Pruisischen koning Wilhelm tot Duitschen keizer in de spiegel- zaal van Versailles. Wij bedoelen ook niet de republiek, die een kwart eeuw geleden de Hohenzollern-monarchie opvolgde. Wij bedoelen ook niet het zogenaamde Derde Rijk. Dat alles is vergaan in de wedloop der grootmachten om de wereldheerschappij. De Europese grootmacht, die als laat- ste zijn politieke eenheid vond, de par- venu onder de kapitaal machten der 19e eeuw, de technisch en administratief vol- maakteste uitbuitingsorganisatie van de oude wereld, heeft als politiek machtscom- plex niet eens zijn 75e geboortedag be- leefd. Geen hoge ouderdom, gerekend naar historische maatstaf.

Doch dat Duitsland, waaraan wij denken, is niet het maatschappelijk systeem, waar- van de firma gelijkwideerd wordt. De likwidatie van het Hitlerrijk is een etappe op de marschroute der kapitalistische krijgsmachten tot verovering van de alleenheerschappij van de aarde en haar bewoners. Een concurrent is in Europa uitgevallen, een andere in Azië, de over- winnaars van deze tussen-ronde in het Oosten en Westen bereiden het nieuwe duel voor met eigen krachten en met de krachten van de overwonnenen. Ook in de puinhopen vinden ze mensen en mid- delen, die ze voor de komende botsing aanwenden. En dat gebeurt in een groot gebied van dit werelddeel, dicht bevolkt, dichterdan vroeger, omdat niet alleen mil- lioenen Duitssprekenden uit het Oosten naar het enger begrensde land gedreven worden, omdat er niet alleen in dorpen en steden woonruimte te kort is, maar omdat alle levensbronnen spaarzamer vloeien, omdat industrie, handel, verkeer en land- bouw slechts aan een klein deel der 70 miljoen werkgelegenheid bieden.

We krijgen niet voldoende berichten om de omvang van de ondergang te schetsen. Als een bescheiden verhoging van het le- vensmiddelenrantsoen in Berlijn een des-

kundige tot de uitspraak noopt, dat hier- door 200.000 Berlijners deze winter van de hongerdood gered zullen worden, geeft ons dit nog geen overzicht, slechts een be- nadering, niet meer. Wij trachten ons voor te stellen, hoe het er wel uitziet tussen Rijn en Oder, tussen de Noordzee en de Alpen. De berichten zijn schaars en van dat, wat ons interesseert, brengen ze niets, tenminste niets direct. Er is geen Centraal Duits bestuur, zoals Amerika, Engeland en Rusland wensen, maar waartegen Frankrijk zich verzet, omdat het bezorgd is voor zijn veiligheid, tenminste zolang Rijn- en Roergebied niet beslist onderwor- pen zijn aan een geallieerd statuut. Het land valt uiteen in zones, evenals Berlijn, bezet als het is door Russische, Ameri- kaanse, Engelse en Franse legers. De ver- binding tussen de zones is moeilijk, het economisch verkeer tussen de zones is zwak, het draagt het karakter van hulp- acties voor hongerende en koulijdende steden of van primitief ruilverkeer. De verhoging van de productie in enkele ge- bieden, zoals in de mijnen van het Roer- gebied en de staalproductie (belangrijk voor de schadevergoeding aan de Gealli- eerden) staat tegenover de massale ver- nietiging of de export van industrieën, waarvan de oorlogs-economische betekenis het in bedrijf stellen op Duitse bodem ver- hindert, omdat dit indruist tegen de ge- allieerde belangen. Oost- en Midden- Duitsland onder Russische bezetting schij- nen snel naar een toestand van landbouw en klein bedrijf terug te keren, waarbij op te merken valt, dat 70 kilometer ten Oosten van Berlijn, Polen begint.

Wij pogen een inzicht te krijgen. Wat we horen vergroot de verwarring. Er bestaan daar plaatselijk, soms zelfs buurtgewijze, politieke organisaties. Sociaal-democraten, Stalinisten, burgerlijk-christelijke demo- craten en er zijn ook lokale vakverenig- ingen. Nu en dan horen we namen uit de oude arbeidersbeweging, meestal na- men met een zeer bedenkelijke klank, zo- als Karl Severing, Wilhelm Koenen, Hoernle, die nu het Duitse volk oproepen tot boetedoening. Uit West-Duitsland werd kortgeleden bericht, dat de oude Separatistenbeweging, die het Rijnland

scheiden wilde van Pruisen-Duitsland, weer aan invloed gewonnen zou hebben. Haar voorstanders zouden o.a. vooraan- staande, met hoge posten beklede politieke figuren van het Katholieke Centrum zijn. Hiertegenover wensen de „arbeidersver- tegenwoordigers” de politieke eenheid met het overige Duitsland. Uit alle zones horen we de klacht, dat nog altijd de Nazi's of de nazi-vrienden een groot, vaak het overgrote deel van het beambtendom uitmaken, daar de bezettings-autoriteiten menen, hen niet te kunnen ontharen. De redacteur van een van de nieuwe Berlijn- se kranten verklaarde, dat de Hitler-aan- hangers nog altijd de sterkste partij in Duitsland zijn. Misschien heeft hij gelijk voorzover het de jeugd betreft, die in de Hitler-jeugd en op Hitler-scholen is opge- groeid, waarschijnlijk vergist hij zich t.a.v. de oudere generatie, die, of nooit voor Hitler was, of nu een behoorlijke kater heeft.

Zeker is het, dat ons tot nu toe geen uit- lating bereikt heeft, die ook maar als aller- kleinste symptoom beschouwd zou kunnen worden van nieuwe beweging onder de arbeiders. En het kan ook niet anders. Want mensen, die tussen puinhopen leven en op verdere afbraak wachten, die zelf afbreken moeten, wat hun dagelijks brood verschaft, hoezeer dit ook in dienst stond van de ondergang, mensen, die geen sa- menhang, geen systeem meer zien, die nooit verantwoordelijkheid droegen en nu toch verantwoordelijk gemaakt worden, zulke mensen weten niet, waartegen ze zich richten, laat staan waarvoor ze eigen- lijk strijden moeten, tenzij dan voor een stuk brood en wat brandhout. Uit armoede en hulpeloosheid alleen ontstaat nog geen bewustzijn, dat men klassebewustzijn noemen kan. Ook de haat tegen het fascis- me, die de oudere Duitse arbeiders voelen, brengt tussen hen geen voldoende ver- band, vooral als hun aandrijver — naar de schijn — „democraat” is in een gealli- eerde of Russische uniform en zijn helper een boetedoende masochist met Duitse spraak.

Bestaat er nog, wat wij Duitsland noe- men?

Wat noemen wij eigenlijk Duitsland, als het niet het politieke bouwspel in likwi- datie is? Vaak horen we de namen van steden, waarmee we een voorstelling ver-

binden, omdat we ze kenden, vóór het stadsbeeld door bommen en vuur verminkt was. Menigmaal lezen we de namen van rivieren, aan welker oevers we gestaan hebben, vóór hun bruggen in de lucht vlogen. Menigmaal denken we aan het beeld van de bergen en dalen, van een landschap dat ons gegrepen heeft. Altijd echter denken we aan de mensen, die in de steden en dorpen, aan de rivieren en aan de kusten, op de bergen en in de dalen leefden, nog voor daar hakenkruisvlaggen waren. Hun handen hebben het wonder verricht, dat we, over de gehele wereld, het bedwingen der natuurkrachten, mogelijk gemaakt door de samenwerking van miljoenen en mogelijk makend het samenleven van miljoenen. Diegenen, die daar alles geschapen hebben, leven in armoede, zoals overal in de wereld. Ook hun arbeid stond onder de dwang der uitbuiting, ook zij oogstten niet wat ze zaaiden. Ook zij droegen de verantwoordelijkheid niet, ook zij bezaten geen macht. Maar hun miljoenvoudig samenleven en samenwerken, dat was ons Duitsland, dat was een stuk van ons leven, onontbeerlijk bezit van alle arbeiders der aarde. En niet slechts hun industrie, waaruit de kapitaalbezitters slechts de baten trokken, is een stuk van onze menschen-cultuur, voor welker bevrijding wij strijden. Ook hun rijkdom aan cultuur, waarvan de vreemde taal ons begripen bemoedigt, was 'n wezenlijke, onontbeerlijke bijdrage tot de vooruitgang van het mensengeslacht.

Het is niet voldoende zich tegen het nationalisme en de „verantwoordelijkheid“ van het Duitse volk te keren. Het is niet voldoende, de misdaad der verslaving van een geheel volk te ontmaskeren. Dit alles is slechts één zijde van onze vraag, die ons zeker het eerst opvalt en die het eerst ons protest wakker roept. Als we horen, dat Horthy, de Hongaarse Hitler, uit de gevangenschap der oorlogsmisdadigers ontslagen is, maar dat twee miljoen Duitssprekende mensen uit Hongarije verdreven werden, dan komen we

daar tegen op met alles wat aan haat tegen chauvinisme en barbaarsheid in ons leeft. Maar even belangrijk is het, ons en onze medearbeiders tot bewustzijn te brengen, dat de verminking van het leven in Duitsland ons eigen leven armer maakt, ook al zegt men ons, dat we „schadevergoeding“ krijgen zullen voor de verliezen, die Hitler ons toegebracht heeft.

De hogere solidariteit van een nieuwe arbeidersbeweging berust niet op het meegevoel met „vreemde“ arbeiders. Ze berust op inzicht. En dit inzicht zegt ons, dat er een Duitsland is, dat evenals alle andere landen der aarde behoort aan de arbeiders, dus ook aan ons. Dit Duitsland was in de macht van het Duitse kapitaal, welks politiek machtsapparaat „Duits Rijk“ heet. Noch onzen klassegénoten, noch ons wordt het gemakkelijk gemaakt, om niet meer tussen de politieke grenzen van het nationalisme te denken, om het eigendomsbegrip van het kapitalisme in onszelf te overwinnen en te begrijpen, dat werkelijk de gehele wereld één groot samenhangend geheel is. Tussen ons en dit inzicht staat niet slechts het schaamteloze nationalisme, maar de gehele denkwijze, waartoe ons het burgerlijk denken opvoedt. Het gaat niet om annexaties alleen of om „schadevergoeding“, waartegen we ons keren. Het gaat om de strijd voor de redding van dit stuk menschenwerk, dat Duitsland heet, dat Duitse arbeiders gebouwd hebben, dat ook aan ons behoort, aan de gehele klasse der arbeidenden.

Ons troffen de bommen, die op Duitse steden regenden, evenals de vernietigingen in Rusland, Frankrijk, Nederland of in welk land ook. Ons troffen de atombommen in Japan. Onze fabrieken worden afgebroken in Duitsland, onze scheepshellingen aan de havens worden leeggeroofd. Wij hebben geen reden, op de Duitse arbeiders neer te zien, die in het oerwoud van de verwarring geen weg gevonden hebben. Langzaam, zeer langzaam komen wij allen tot het bewustzijn van een nieuwe solidariteit.

HOE het vergroeit....

Van de congressen en conferenties, die de laatste tijd hier in Nederland gehouden zijn, was die van de E.V.C. wel een der belangrijkste.

Het bijeenkomen van de afgevaardigden van een jonge, pas begonnen beweging, kan een weerspiegeling zijn van de verste strevingen en nieuwgewonnen strijd-inzichten, die onder de in verzet gekomen arbeidersmassa's leven. Maar tevens en onvermijdelijk, zal het ook weerspiegelen de overgebleven illusies, de oude voorstellingen en zwakheden, die deze beweging en dus de arbeidersmassa nog heeft.

In de maanden na de „bevrijding“ bleek onder de arbeiders algemeen het besef te leven, niet alleen dat de oude verhoudingen en toestanden van voor de oorlog niet mochten terugkeren, maar ook, dat zijzelf moesten zorgen dat ze niet terugkwamen. De drijvende gedachten, die in alle propaganda en in alle acties tot uiting kwamen, waren: Eenheid der arbeiders, strijd tegen het kapitaal, machtsvorming van onder op.

Hoe die eenheid georganiseerd moest worden, hoe die strijd moest worden gevoerd, hoe de arbeiders macht konden vormen, daarvan hadden de meeste arbeiders slechts zeer vage voorstellingen.

Eerst in de praktijk van de strijd, in de talloze kleine en de enkele grotere conflicten met het kapitaal, kwam daar iets meer tekening in. De organisatievorm, die zij zich voorstelden was de Eenheidsvakbond. D.w.z. een vakbond, die de oude indeling van de arbeiders naar vakken niet meer had, die de oude verdeeldheid van naast en tegenover elkaar optredende organisatie ophief, en de overheersing van de leden door de top-leiding uitsloot. Een soort foutenloze vakbond dus, waarin de arbeiders bedrijfsgewijze en niet vakgewijze georganiseerd waren.

De naam eenheid-vak-bond eigenlijk een tegenspraak in zichzelf was, werd zo niet gevoeld. Wat met die naam werd uitgedrukt, was de voorstelling van een organisatie, die de belangen der arbeiders goed be-artigde, niet konkelde met de ondernemers, maar de arbeiders tot een eenheid verenigde en in de strijd leiding gaf.

In de praktijk van de strijd, in de vele conflicten, die de arbeiders over loon en arbeidsvoorwaarden hadden uit te vechten, konden ze met die ideeën van een verbeterde vakbond echter niet veel beginnen. Ze waren genoodzaakt, wilden ze wat

doen, zelfstandig hun eenheid als bedrijfspersoneel te organiseren, in het bedrijf zelf hun eigen strijdleiding te kiezen, zelf te bepalen waarvoor ze vochten en zelf uit te maken of ze de strijd zouden voortzetten of afbreken. Allemaal dingen, die de vroegere vakbondspraktijk niet gekend had, allemaal functies, die de vakbondsbesturen vroeger vervuld hadden.

Dat dit in strijd was met het karakter en streven van de oude, de „slechte“ vakbond, begrepen de arbeiders in die conflicten gauw genoeg, want ze ondervonden het in elk conflict. Maar dat het in beginsel een doorbreken was van alle vakbondspraktijk en ideeën, was de meesten helemaal niet duidelijk. Integendeel, ze probeerden die beide ideeën — die van de verbeterde vakbond en die van het zelfdoen als bedrijfspersoneel — in één praktijk te verenigen.

Met een langer bestaande en reeds door een „vast“ geworden leidersapparaat beheerschte vakbond, die in het overleg-mechanisme van de kapitalistische orde was ingegroeid, zou dat niet mogelijk geweest zijn. Met de pas ontstane Eenheidsvakbond, zelfs in die vakbond zelf, was dat wel mogelijk. Het nog maar gedeeltelijk op gang komen van de productie en het dus nog maar gedeeltelijk tewerk stellen der arbeiders, de nieuwe militaire bezetting, die onmiddellijk achter de Duitse aanschoof, de machtspositie van de weer in functie komende staat op het gebied der voedselvoorziening, al die factoren werkten mee om de conflicten grotendeels plaatselijk of zelfs tot het bedrijf waar ze uitbraken, te beperken. De grote, zich massaal uitbreidende conflicten, waarin dit nieuwe in de arbeidersstrijd — het zelfdoen en zelfbeslissen — steeds verder en consequenter kan worden ontwikkeld, bleven uit. Wat er aan beweging der arbeiders was, is misschien het beste te beschrijven als een algemene gisting, een spanning, die zich slechts plaatselijk, in meestal op zichzelf staande conflicten, ontlaadde.

En hierin, in die gisting, die tot nieuwe organisatie-gedachten drong, in die beperkte conflicten die een nieuwe taktiek eisten, kwam oud en nieuw samen, dooreen verward en dooreen gegeven, te voorschijn. Zoals het ook in de hoofden der arbeiders, in hun weten, denken en willen beide aanwezig is: het geleerde door oude ervaringen en het zich rekenschap geven van de eisen van een nieuwe werkelijkheid.

De meest-strijdwillende en bestgeschoolde arbeiders waren vaak, nee meestal, de initiatiefnemers voor het bouwen van de „verbeterde“ vakbond en tegelijk waren zij ook de elementen waaromheen zich in de conflicten de arbeiders schaarden, die tot zelfstandige strijd overgingen. Het zelfdoen en zelfbeslissen, het bewegen onder eigen gekozen leiding — en het dan aan een instantie van de zich vormende eenheidsvakbond overgeven van de leidingfunctie, was een heel gewoon verloop en was voor het bewustzijn der arbeiders, meestal niet met elkaar in strijd. Het was soms niet eens een kwestie van andere personen. En die vakbond, die zij vormden, was nog niet een „erkende“ vakbond. Een erkende vakbond heeft voornamelijk twee functies: In het uitbuitingsproces de „vrede“ tussen kapitaal en arbeid te helpen verzekeren en bij een uitgebroken strijd der arbeiders tegen het kapitaal, die „vrede“ te helpen herstellen. Anders gezegd: De arbeiders onderworpen te houden of opnieuw te helpen onderwerpen. Strijd te voorkomen of strijd te breken.

Maar de Eenheidsvakbond was niet „erkend“, ze moest zich vormen en groeien in strijd met die „erkende“ vakbonden, ze kon slechts groeien door de toeloop van in actie komende of tot strijd gezinde arbeiders. En de in vroegere strijd, in de politieke activiteit en in de opposities tegen de oude vakbondsleidingen geschoolde leden, de kern en de ruggengraat van de nieuwe organisatie, wilden dat door hen gesmede wapen gebruiken ook.

Het giftige geklaag van de burgerlijke pers, dat de Eenheidsvakbond de conflicten in het Nederlandse bedrijfsleven „gemaakt“ heeft, is op zichzelf natuurlijk onzin. Juist andersom, uit de tegenstelling tussen kapitaal en arbeid en in de daaruit voortvloeiende conflicten, is de Eenheidsvakbeweging ontstaan. Zij is een product van die tegenstellingen. Maar op de verhoudingen waaruit zij ontstond, werkt zij ook weer terug. Uit de ver-

houdingen van de klassenstrijd ontstaan, beïnvloedt zij die ook weer, haar leden zijn de actieve elementen die tot strijd en organisatie opwekken, het bestaan van een organisatie, die zich in elke voorkomende strijd aan de kant der arbeiders stelt, stimuleert het uitbreken van de strijd zelfs daar, waar zij nog niet eens is opgetreden. De naam eenheidsvakbond, klonk voor de arbeiders, ook die nog buiten haar rijen stonden, als een strijdroep.

Als een strijdroep der arbeiders, als een dreiging van felle klassenstrijd, zo beschouwden ook de Nederlandse bourgeoisie en haar „erkende“ helpers, de nieuwe beweging. In het begin bestreed zij de eenheidsvakbond op de scherpste wijze. Maar het is een ervaren heersende klasse en zij heeft bekwame vertegenwoordigers. Zij ging er al gauw toe over, wel het openlijke strijdoeren, de stakingen waarin de Eenheidsvakbond gemengd was, met alle kracht tegen te gaan, maar daarnaast verklaarde zij, tegen het bestaan van die organisatie geen bezwaar te hebben en haar te willen „erkennen“. Zij zag, beter dan de arbeiders zelf, de twee tendenzen, die in deze beweging werkten: Wat vakbond was, wilde zij erkennen en een plaats geven — wat arbeidersstrijd was, werkelijke arbeidersmacht, wilde zij verpletteren. Het laatste liefst met behulp van het eerste.

De bourgeoisie kon daarbij rekenen op haar overmacht en steeds verder gaande organiseren in de staat, waardoor de partiële stakingen in de enkele bedrijven telkens moeilijker werden en minder succes konden geven. Maar zij kon ook rekenen op de vakbondsoptellingen, die nog sterk onder de arbeiders leefden en op hun gebrek aan ervaring met de nieuwe taktiek van eigen strijd en strijduitbreiding. Hoe moeilijker het verder strijden werd, hoe meer verder strijden betekende het blootstellen van de organisatie aan nederlaag en vernietiging, des te meer ook moest de leiding der Eenheidsvakbeweging zich voegen in de positie, die de bourgeoisie voor haar open hield.

De eerste oproepen van strijd worden vervangen door telkens herhaalde betuigingen dat men geen „staak-maar-raak-taktiek“ wil. De kapitalistische opbouw wordt gaandeweg „de opbouw van Nederland“. In plaats van de strijd tegen het kapitaal en zijn staatsorganisatie, verklaart men zich „voor overleg, voor permanent overleg met Overheid en werkgevers“. De geleide economie, waardoor het kapitaal een uitweg wil vinden uit haar moeilijkheden, wordt voorgesteld als een doel ook voor de arbeiders. De eenheid der arbeiders wordt, in plaats van door en in hun eigen strijd in de bedrijven, op een gemakkelijker manier verkregen: in de conferenties met Kusters.

Dat is wat de conferentie der E.V.C., na 8 maanden groei en strijd, weerspiegelt. Zoals de opborrelende lava afkoelt, als de druk van beneden niet nieuwe hete golven laat volgen, en stolt tot een korst, die het verder stromen en hoger komen van de stroom remt, zo is het ook met de verzetsstroom van de onderste maatschappelijke laag, als zij wel even de heersende orde doorbreekt, maar niet door nieuwe stuwende golven wordt gevolgd. De oppervlakte stolt, het apparaat wordt vast. En steeds vaster wordend, rust het als een nieuwe druk op wat zich daar beneden omhoog wil heffen — omhoog moet heffen. Niet dat op de E.V.C.-conferentie alle warmte ontbrak. De afgevaardigden hebben de warmte van de strijd, die zij gestreden hebben, meegebracht, zij zijn de vertegenwoordigers van arbeiders, die in tientallen „ongemotiveerde“ acties een stuk organisatie hebben gebouwd. Als gestruid, applaus en ovaties veel betekenden, dan stond het niet slecht.

Maar het apparaat wordt nu onder de handen „vast“, de tendens der vakbond zet zich door ten koste van de tendens van het zelfhandelen der arbeiders.

„Wij willen de geleide economie“ zei de voorzitter in een toegejuichte rede. Welke? Er zijn er slechts twee denkbaar.

Die van het kapitaal, dat bezig is van het „vrije“ ongebonden kapitalisme naar het door en in de staat georganiseerde „geleide“ kapitalisme over te gaan.

En die van de arbeidersklasse, als zij tot eigen macht komt in de strijd tegen het kapitaal en haar ordening der economie doorzet, onder leiding van de klasse-organen, die zij in die strijd vormt.

De eerste dient om de klasse der loonslaven in volkomen onderwerping te houden en om de strijd tegen de kapitalistische mededingers-groepen te voeren.

De tweede is het resultaat van het kapotbreken van het onderwerpingsmechanisme van het kapitaal, door de loonslaven zelf.

Twéeërlei „geleide economie“, die elkaar even volstrekt uitsluiten als de levensbelangen van de klassen, die trachten ze te verwezenlijken. Zo zich iets aandient als een overgangsvorm, als een „het één en het ander“, als een mede-bouwen aan de burch der meesters, als een „waakzaam“ mede-deelhebben van de leiders der slaven in de macht, als een mede-leiden van het kapitalistische machtsapparaat of als een omvorming daarvan — dan hebben wij te doen met één van de vormingen van de geleide economie van

„BEZORGDE“ LUI

„Voor de oorlog drukte de hyper-kapitalistische Japanse industrie de Twentse nijverheid in een welhaast dodelijke concurrentiewedloop. Er moest — uit den arbeider — gehaald worden wat er in zat; wel, dat is de fabrikanten bijna gelukt. Want bijna hadden zij, onder anderen door onbarmhartig ploegenwerk, uit den arbeider de liefde voor zijn vak gehaald. Met het gevolg, dat het voor de oorlog reeds vernomen geluid tijdens de bezetting nog sterker klank van weersin kreeg: mijn kinderen gaan niet in de textiel! Nu echter is de oorlog voorbij. En na de dagen, waarin men den arbeider, die suizebolde van doorstane ellende en van verkregen vrijheid, verweet, dat hij werkschu was, is het wonder gebeurd: de Twentse textielarbeider heeft met veel animo de handen uit de mouwen gestoken. Zelfs... in ploegenwerk!“

Zo'n ontboezeming, als in de R.K. Volkskrant van 8 Januari j.l. in een artikel over de Twentse textielindustrie, doet mij altijd meteen naar het eind van zo'n epistel kijken. Want zoals het met dergelijke stukjes gewoonlijk is, als het begint met smijgelen, eindigen ze met vergif. Met andere woorden: „als de vos de passie preekt, hoer, pas op je ganzen.“ Zo ook hier. Na de stroopsmering zit ook nu het venijn in de staart. Dit artikel gaat n.l. verder:

„Er is meer. Vóór de oorlog en ook thans komt het voor, dat meisjes in routinewerk meer verdienen dan een gehuwde vakarbeider met kwaliteitswerk. Bij Van Heek in Losser vroegen de drolsters — dat zijn meisjes, die de twijnmachines bedienen, waarop de gesponnen draad ineem gedraaid wordt, — zestig cent per uur voor dit routinewerk. Het is niet gezond, dat jonge meisjes een stuk meer verdienen dan gehuwde mannen. Velen verleiden het tot het afgeven van kostgeld, waarbij de meisjes voor zichzelf heel wat overhouden. Dit leert hen een zekere „weelde“, waaraan zij zich niet meer kunnen onttrekken als ze eenmaal getrouwd zijn met een arbeider, die... misschien minder verdient.“

Er zijn dus meisjes, die 60 cent per uur durven vragen. Bij een werkweek van 48 uur, wordt dit dan bruto f 28.80. Dit is, volgens hovenstaand citaat, dikwijls meer dan een gehuwde vakarbeider verdient. Waar deze gehuwde arbeiders hun gezin van onderhouden is ons een raadsel. De „gelijke verdeling der armoede“, onder welke leuze onze regering haar arbeid be-

het kapitaal. In die economie past niet het van onder op tot de strijd komen en zelfbeslissen der arbeiders in hun bedrijfsorganisaties — wel de vakbondsstructuur, met aan de basis de „individuele leden“ en aan de top de leiding, die uitmaakt wat gerechtvaardigde en wat ongemotiveerde stakingen zijn. Het uitreiken van het etiket „gerechtvaardigd“ zal steeds zeldzamer worden. Zeldzamer, naarmate de afkoeling van de buitenste korst voortgaat, naarmate het apparaat „vaster“ wordt, naarmate de spelregels van de kapitalistische geleide economie worden geleerd en toegepast.

Maar het bewegen van de onderste klasse is op den duur niet te verhinderen: de gloeiende lava moet zich een uitweg verschaffen. Door de buitenste korst te splitsen, daar bovenuit te rijzen en ze in haar hitte om te smelten? Zo niet, dan zal ze zich een nieuwe weg kiezen, een nieuwe krater scheuren in de maatschappelijke vulkaan, die op haar drukt.

gon, krijgt in dit geval wel een rare bij-smaak. Overigens is het goed gezien van „De Volkskrant“, dat zij ijvert voor lager loon voor die meisjes. (Niet de lonen van de gehuwde arbeiders moeten omhoog, maar die meisjeslonen moeten omlaag, aldus de konsekwentie van deze uitlating). Onze Twentse kameraden berichten ons onlangs, dat deze meisjes, gehuld in zware bontmantels, gereden in hun eigen Packard door hun particulieren chauffeur, ter fabriek togen. En alsof deze weelde nog niet groot genoeg was, gingen deze meisjes gedurende de maanden November en December naar de wintersport in Zwitserland, terwijl ze nu alweer een maand verlof gevraagd hebben om hun weelderige leven aan de speeltafels van Monte Carlo bot te vieren. En waar moet het dan met de opbouw heen, vooral als we dan nog weten dat van de Twentse textielproductie 10% voor de binnenlandse markt bestemd is, 10% voor export, en 80% voor militaire doeleinden. Dit soort artikelen in „De Volkskrant“, die erg smeugig en leesbaar opgediend worden, zijn in wezen dikwijls zeer gevaarlijk.

In onze verwachtingen zijn we niet teleurgesteld. Een flink aantal proefadressen zijn binnengekomen en wij moeten de gang er in houden. Alle lezers moeten meedoen en dat is nog niet gebeturd. Laat het niet alleen over aan film, radio en dagbladers de arbeiders voor te lichten. Wat zegt „Spartacus“ de arbeidersklasse? Omtrent haar positie: slavenklasse van het kapitaal! Omtrent haar taak: proletarische revolutie! Omtrent haar toekomst: de communis-tische samenleving. Daarom propageert zij: de zelfbeweging onzer klasse! Alle macht aan de arbeidersklasse zelf! Helpt mee te breken met de dagelijkse sleur. Levert ons proefadressen, critiek en financiën om de propaganda mogelijk te maken. Stel het niet uit tot morgen. Doe het nu! VERDUBBELEN!

BELLAMY en het Communisme

Wij hebben in het vorig nummer van ons weekblad het z.g. Bellamy-stelsel aan een korte beschouwing onderworpen. Daarbij moesten we constateren, dat dit stelsel niet alleen volkomen vijandig is aan de arbeidersdemocratie, maar ook, dat de gehele theorie van Bellamy berust op een niet begrijpen van de kapitalistische economie.

Zeër terecht merkt Bellamy op, dat de productie voor de winst in het kapitalisme moet worden vervangen door een productie voor de behoefte. Maar, deze noodzakelijke verandering kan volgens de opvattingen van Bellamy al zeer gemakkelijk tot stand worden gebracht. Volgens Bellamy veroorzaakt de winst in het kapitalisme slechts stagnatie in de productie, doordat zij de prijzen der goederen onrechtmatig verhoogt. Zodra dan ook een staatsorganisatie op het idee komt de producten tegen kostprijs te verkopen, dus van winstmaken af te zien, concurreert deze staatsorganisatie alle winstmakende kapitalisten dood. Immers, aldus Bellamy, deze winstmakende kapitalisten kunnen nu hun te dure producten niet meer kwijt. En hiermee is hun economisch doodvonnis getekend.

In werkelijkheid zien we echter, dat in de concurrentiestrijd niet die kapitalen overwinnen die het minste, maar juist zij, die het meeste winst maken. Dit geldt zowel voor het particuliere als voor het door de staat georganiseerde kapitaal. Want de winst van het kapitaal wordt niet, zoals Bellamy meent, belegd in onverkoopte consumptiegoederen, maar in nieuwe productiemiddelen, waarmee de productie wordt uitgebreid, verbeterde productiemethoden worden ingevoerd, nieuwe arbeiders in de uithuizingssfeer betrokken en de uithuizing der andere verhoogd, gelegenheid wordt geschapen voor het openen van nieuwe productiegebieden en afzetmarkten. En een ander deel van de winst wordt belegd in het politieke machtsapparaat, dat dient om de arbeiders zo machteloos te maken, dat hun uithuizing tot de grootste hoogte kan worden opgeschroefd, om concurrerende kapitaalsgroepen met vrucht te kunnen bestrijden, om volken in verre koloniën te onderwerpen. Dat kapitaal, dat zijn arbeiders het sterkste uithuizing, dat het meeste winst maakt, overwint. Wanneer daarom de organisatie van het kapitaal in de staat zich doorzet, zoals Bellamy dat aan het begin van zijn „Grote Omwenteling“ ziet gebeuren, dan betekent dat geen opheffing of zelfs maar verzachting van de uithuizing, maar juist een ontzaglijke verscherping.

Dit betekent, dat een vreedzame opheffing van de uithuizing, zoals Bellamy zich die voorstelt, niet kan plaats vinden. Het betekent ook, dat deze opheffing van de uithuizing niet plaats vindt door een ver-

dere organisatie van de staats-economie, zoals Bellamy zich di denkt — hij zelf gebruikt soms het woord staatskapitalisme, als uitdrukking van de wezenlijke inhoud van zijn systeem — maar juist in de strijd der arbeiders tegen de staat, die de grootste en machtigste uithuizersorganisatie ter wereld wordt.

Het vraagstuk van de organisatie van de productie voor de behoeften der mensheid kan slechts worden opgelost, wanneer de mensheid als geheel deze productie beheerst. Deze beheersing moet beginnen op de plaats waar de producten worden vervaardigd, d.w.z. in de bedrijven. Maar deze economische beheersing kan niet alleen staan; zij moet zijn gekoppeld aan de machtsvorming in het algemeen. En ook deze moet uitgaan van het bedrijf. In de klassenstrijd, in hun acties tegen het kapitaal vinden de arbeiders in de verschillende bedrijven hun eenheid, een eenheid, die in elke verder doorgevoerde actie organisatorische vorm moet aannemen. Het gehele bedrijfs personeel komt in vergadering bijeen en organiseert hier zijn strijd.

En wanneer de actie groter vorm gaat aannemen, in de tegenwoordige maatschappelijke verhoudingen al heel spoedig, moet deze eenheid worden uitgebreid tot een eenheid tussen de verschillende bedrijven.

Het is echter van wezenlijke betekenis, hoe deze eenheid tot stand komt en hoe hij wordt georganiseerd. Een organisatie door middel van vakverenigings- of partijbeambten, door vaste, daartoe aangewezen functionarissen dus, waarbij de massa's zelf gewillig de besluiten en maatregelen van deze personen afwachten, moet in een zeer korte tijd leiden tot een nederlaag in de strijd. Daarom zijn de arbeiders wel gedwongen, of ze dat nu willen of niet, alle functies zelf in handen te houden. Het uitbreiden van de strijd vindt dan niet plaats door oproepen van partij- of vakverenigingsleiders, maar door de oprukkende massa's; de arbeiders zelf organiseren de steunactie voor de staking; zij voeren de propaganda onder de bevolking enz. En wanneer de strijd zover uitroeit, dat de arbeiders kunnen beginnen aan het organiseren van hun politieke macht en aan het op gang brengen van de bedrijven voor eigen behoeften, ook dan, moeten al deze problemen door eigen organisaties worden opgelost.

Het is gemakkelijk, dit alles in een paar zinnen neer te schrijven, maar moeilijker is het, het karakter van deze „eigen organisatie“ aan te geven. Waar het taken geldt, die direct door de activiteit van de massa's worden volbracht, is het vrij eenvoudig. Maar er zullen ook tal van werkzaamheden van administratieve en organisatorische aard aan bepaalde kleinere lichamen of zelfs aan personen moeten worden toebedeeld. Hoe te voorkomen, dat hieruit opnieuw een bureaucratisch apparaat groeit, dat zich boven de arbeiders stelt en zich tenslotte tegen hen keert?

Deze strijd tegen de verbureaucratisering is één van de belangrijkste problemen van de revolutie, al is zijn oplossing in principe zeer eenvoudig. Het gaat erom, dat alle vertegenwoordigers der arbeiders hun functie in het openbaar moeten uitoefenen en door de arbeiders ieder moment kunnen worden afgezet en door andere vervangen. Hier is een principieel verschil met de bekende staatsorganisatie, waar de ambtenaren verantwoording schuldig zijn naar boven en ook van boven af worden gesalarieerd. In de organisatie der arbeidersdemocratie zijn de functionarissen verantwoording schuldig naar beneden en zij worden ook onderhouden door de arbeiders, die hen hebben afgevaardigd. Zodra

zij het vertrouwen van de arbeiders verliezen, worden zij uit hun functie ontzet en houdt de garantie voor hun levensonderhoud op.

Deze afhankelijkheid en ondergeschiktheid van de functionarissen aan de arbeiders die hen afvaardigden, is het algemene principe, dat in de klassenstrijd tot ontwikkeling komt, en dat ook beslissend is voor de organisaties waarmee de arbeiders de productie beheersen en regelen. Om dit principe tot ontwikkeling te kunnen brengen, is echter de volledige openbaarheid van alle functies nodig. Alle vergaderingen der arbeidersraden moeten openbaar zijn, elke boekhouding moet eveneens publiek zijn en door de arbeiders direct kunnen worden gecontroleerd.

Een grote doorzichtigheid van de organisatie der economie is daarvoor vereist. Daarom moet de boekhouding worden opgetrokken op de grondslag der arbeidstijdrekening. In ieder bedrijf wordt aangegevend, hoeveel arbeid door de verschillende werkzaamheden aan het product wordt toegevoegd; deze boekhouding, die zijn gegevens verkrijgt van de arbeiders in het bedrijf, kan door hen onmiddellijk worden gecontroleerd. Op deze wijze wordt bekend, hoe groot de arbeid is die in ieder product is belichaamd. Een alge-

mene maatschappelijke boekhouding vat de resultaten der afzonderlijke bedrijven samen en vormt nu de grondslag voor de organisatie van een planeconomie. Door middel van deze boekhouding kunnen de arbeiders de konsekwentie van ieder door hen te nemen besluit overzien, weten zij, hoeveel arbeid zij eventueel moeten afstaan wanneer zij nieuwe fabrieken willen bouwen of nieuwe culturele inrichtingen openen, weten zij, in welke verhouding nieuwe productiemethoden arbeid kunnen besparen, enz. Met behulp van de gegevens van deze boekhouding is het gemakkelijk over de wenselijkheid en uitvoerbaarheid van allerlei plannen en regelingen te beraadslagen. De onoverzichtelijkheid van de geldeconomie, met de voortdurende prijsveranderingen, die herhaalde wijzigingen van de waarde van de rekeneenheid, is evenzeer overwonnen als het arbeidsloos inkomen, dat op de arbeidersklasse parasiteert.

Wij kunnen in een kort artikel de organisatie van een communistische samenleving niet diepgaand behandelen. Maar wij hopen er in te zijn geslaagd, althans zijn meest wezenlijke grondslagen duidelijk te hebben gemaakt.

HELPERS GEZOECHT DEN BEZETTER

„... En dat daar ginds Uw meer dan dertig miljoen onderdanen worden mishandeld en uitgezogen in uw naam“.

(Uit „Max Havelaar“ van Multatuli).

Het is wel bijna een eeuw geleden, dat Multatuli zijn „klewang wettende liederen“ slingerde in het gelaat van de aandeelhouders van de Indische handelsmaatschappij en hun predikende „Wavelaars en Slijmeringen“.

Wat Multatuli voorzag en beschreef in zijn „Dan zij de buffel ons ten voorbeeld, die sarrensmoe de hoornen wet“ is werkelijkheid geworden. De 70 miljoen onderdanen van het „schitterend Insulinde“, dat zich daar slingert om den evenaar als een gordel van smaragd zijn sarrensmoe opgestaan tegen het Nederlands gezag, toen de mogelijkheid er was, toen de bezetters van het Japanse imperialisme verslagen, de bezetters van het Nederlands imperialisme nog niet bij machte waren, voldoende oorlogsschepen en vliegtuigen te zenden, teneinde hun nobel beschavingswerk van drie honderd jaren voort te zetten. Toen zij niet in staat bleken, de duizenden jonge vrijwilligers, die zich meldden, om den Japansen overweldiger uit Indonesië te helpen verdrijven, in te zetten voor een uitgebreide „straf-expeditie“ — naar het voorbeeld van Bekassi en tientallen andere dorpen en steden — teneinde hun tin-, olie-, rubberbelangen, hun thee- en koffie-plantages voor het Nederlandse kapitaal te „redden“.

Spontaan reageerden de arbeiders, over wereld-delen heen, in Australië, Amerika en Engeland, spontaan weigerden ze moord-materiaal te verscheppen.

Spontaan staakten Engelse piloten, die met hun bommenlast naar de Indonesische kampongs gestuurd werden, om ze „uit te roken“. Zij hebben de boeken van Multatuli nooit gelezen. Dat was niet nodig. Hier zouden ze niet gebruikt worden voor de bedrieglijke leuze: „Tegen het fascisme“. Er was geen leuze zo vlug te bedenken tegen de opstandige slaven.

En nu schreeuwt het kapitaal „Moord!“ Het bedoelt hier niet mede, de moord op bruine mannen, vrouwen en kinderen. Het bedoelt ook niet de langzame moord van de hongersnood en pest, die op het rijke Java een voortdurend weerkerend verschijnsel waren. Het roept moord en geeft in duizenden exemplaren een blaadje uit,

dat verontwaardiging wekken moet tegen de bruine „barbaren“. Het roept „moord“ en roept alle volken, alle, de Nederlandse, Engelse, Amerikaanse, Australische, alle op, om te helpen. Het roept „moord“ en vraagt om troepen, om oorlogsschepen, om vliegtuigen.

„Redt hen... zij vergaan“ heet het blad. Het is ondertekend door enige dokters en „meesters“, die zeggen te tekenen ten behoeve van 45.000 inwoners van Bandoeng, van 15.000 geïnterneerden en enige duizenden patiënten en geëvacueerde vrouwen en kinderen. In hoeverre het blad werkelijk in Bandoeng is samengesteld, kunnen wij niet beoordelen. In hoeverre het koloniale kapitaal hier er achter zit, weten we niet. Wel is het opmerkelijk, dat het samenvalt met een hetze in het scherpshijpersblad „Trouw“, dat spreekt van „bloedige christenvervolgelingen op Java“. Het is ook niet het belangrijkste.

Het belangrijkste is, waarom dit blad, dat wemelt van gruwelverhalen, hier verspreid wordt. Belangrijk is, dat tegelijkertijd de jonge lichtingen, die opgeroepen zijn voor de militaire dienst hun opleiding krijgen voor Indië en daarheen verscheept zullen worden. Belangrijker is, dat ex-militairen tot 45 jaren, in sommige plaatsen van ons land, zijn opgeroepen, om gedwongen dienst te gaan nemen in Indonesië.

En het belangrijkste is: Hoe de Nederlandse arbeidersklasse hierop reageren zal.

De gruwelverhalen in het genoemde blad doen denken aan de verhalen van Streicher in „Der Stürmer“. Daarin aten de Joden de Christen-kindertjes op, hier roven de woeste bruine extremisten, de blanke vrouwen en kinderen. En wie herinnert zich niet, de verhalen, die wij gehoord hebben bij de toentertijd ingezette „kruistocht“ tegen de Russische revolutie? Wie herinnert zich niet de gruwelverhalen van de dominé's en katholieke geestelijkheid tegen de „Russische wilden“? Het is niet overbodig, het geheugen der mensen nu en dan wat op te frissen.

Het blad vertoont op de middenpagina een plaat.

Een blanke vrouw vlucht met twee huilende kinderen voor een aanstormende woeste horde inboorlingen, die op de wijze van Karl May's „wilden“ en passant een blanken man onthoofden.

In de tekst prijken de vergiftigde pijlen en het vergiftigd drinkwater, die een tijdlang voorzichtigheidshalve uit de Nederlandse pers verdwenen waren, maar die wij in de naaste toekomst wel weer 'n kansje geven. Verminking en verkrachting tot zelfs van Britse soldaten en officieren toe. Wij duiken in de modderpoel en doen een greep:

„In vele steden en dorpen hadden grote groepen nog meer dingen te doorstaan. Niet slechts kwamen massa-arrestaties en plunderingen op grote schaal voor... doch op straat werden talrijke Europese mannen, vrouwen en kinderen, alsook Britse en Brits-Indische officieren en manschappen afgeslacht, na afschuwelijk verkracht en in het openbaar verkracht te zijn...“

(Vet van Sp.)

Als we deze onzin laten voor wat het is (behalve dat wij de ouders, die zo'n blad in huis hebben, aanraden, deze vuilschrijverij aan hun kinderen te onthouden), dan moeten we toch zeggen, dat een dergelijke propaganda niet onderdoet voor die, die wij van de Nazi's kenden en waarvan we ons altijd verwonderd hebben, dat er één Duitser bestond, die daar invloeg.

Waar een volk in opstand komt tegen een hardnekkige bezetter, daar vallen slachtoffers. Aan de ene en aan de andere kant. Er vallen doden, ook onder vrouwen en kinderen. Er is in de „beschermden wijken“, die de geallieerden ingericht hebben voor blanken en „loyale“ inboorlingen, niet veel te eten. En men leeft er niet rustig. Extremisten dringen tot de wijken door, sluiten straten af, steken huizen in brand.

Maar geallieerde vliegtuigen bombarderen open steden en dorpen, branden kampongs plat en doden alles, wat vluchten wil, met mitrailleurs en

handgranaten. Vrouwen en kinderen van ambtenaren moeten soms verblijven in kamponghuizen, waar — zoals het blad bericht — de vloeren in het natte jaargetijde tot een modderpoel herschapen zijn. Indonesische vrouwen en kinderen leven altijd in huizen, waarvan de lemen gronden in het natte jaargetijde, tot een modderpoel herschapen zijn. Hoge regerings-ambtenaren worden — soms op klaarlichte dag — opgelicht en als gijzelaars weggevoerd.

In de vreselijkste gevangenissen zitten blanken onder de ergste omstandigheden. Interneeringskampen worden beschoten en soms bezet door de Inlandse extremisten. Blanken leven van rijst, blikvlees en brood enz. enz.

Wij hebben aan de berichten niets toe te voegen. De ambtenaars-families, de „niet-verantwoordelijken“, zoals het blad hen noemt, maken een moeilijke tijd door. Zij zijn door hun meesters, door de verschillende maatschappijen naar Indonesië gezonden en hebben er jarenlang een goed leven geleid. Iedere Indonesiër was hun minnere. Zij hadden vaak een staf van personeel. Elke „bruine“ was er, om hun het leven te verangename. Het is moeilijk zich na zoveel goeds in te moeten leven in de omstandigheid, dat het lot een keer genomen heeft.

Misschien was het hier voor de Duitsers, de „niet-verantwoordelijken“ ook moeilijk zich in te denken, dat de bezetting van Nederland voorbij was.

Misschien hebben die Duitsers, die gedood werden bij een aanslag op een trein, ook gemeend, dat het hun recht was „moord“ te roepen. Zij bezagen de aanslag van uit een andere hoek dan wij, ZIJ als de bezetter, WIJ als de bezetten. Dit blad beziet de verhoudingen in Indonesië vanuit een andere hoek dan wij, de arbeiders. Zij bezien het als bezetter, wij als de bezetten, die dezelfde meesters op onze nek hebben als de opstandige slaven aan de andere kant der aarde. Zij kunnen het niet anders zien. Hun moraal is een andere dan die van ons. Dat is ze niet kwalijk te nemen.

Wat ze kwalijk te nemen is, dat ze de arbeiders voor de zoveelste keer trachten te gebruiken **TEGEN HUN EIGEN MAKERS, TEGEN HEN ZELF!** Waar wij ons tegen verzetten is de huichelarij, waarmee ze een beroep doen op onze „naastenliefde“, ons „medelijden“.

★ WAT ONS OPVIEL

Stoottroepen naar Indonesië.

Correspondentie van een dominé in „Trouw“ van 10 Januari: „Aan onze jongens. „Het is prachtig materiaal, waar je alles mee kunt doen“, zegt onze Indische kapitein, die 18 jaar ervaring heeft.“

Een enkele keer spreken zulke lui, zonder gebid en gefemel, eens precies uit wat ze in „onze jongens“ zien.

Het „oude leger over het nieuwe.

„Mouterij, dienstweigering, insubordinatie, vandalisme en desertie tot ongekende percentages zijn aan de orde van de dag.“ Uit een petitie van officieren van het „oude leger“ aan de koningin. („Volkskrant“, 10 Januari).

Middel of doel?

„Persoonlijke eerezucht, zucht tot avontuur en dorst naar bloedvergieten alleen uit strijdlust, worden — in stede van volkomen ondergeschikt te moeten zijn aan 'n christelijke ideaal — tot einddoel gemaakt... (Uit petitie hierboven genoemd).

EXTRA!

Men schrijft ons:

Het gebeurde vorige week te Rotterdam in een loods aan de Lekhaven, waar de Sinaasappelen waren aangevoerd en gesorteerd, alvorens ze waren afgeleverd voor de distributie.

Zoals bekend, had elke Nederlander recht op ± 1 pond van deze vruchten. Dat bleek echter niet juist te zijn, want er stonden enige kisten apart, n.l. 1 Kist voor H.M. de Koningin, 1 dito voor minister van Kleffens en 2 voor het prinselijk gezin.

Van arbeiderszijde bewoet men nu, dat dit is als extra-voeding volgens dokters voorschrift.

Zou dit mogelijk zijn?

Klassenstrijd en Ordening in Amerika

In de Ver. Staten van Noord-Amerika wordt reeds sinds maanden een verbit-terde strijd gevoerd tussen de arbeiders en de grote ondernemingen. Stakingen, waar een 300.000 man bij betrokken waren, zo-als kort geleden de staking der automo-bielarbeiders bij Ford en General Motors, zijn geen zeldzaamheid. Veelal zijn het wilde stakingen, die tegen de wil van de vakverenigingen uitbreken en waarmee ze alle moeite hebben, om de leiding ervan in handen te krijgen.

Zowel de vakverenigingen alsook de on-dernemers en de staat doen alle moeite, om deze bewegingen der arbeiders onder bedwang te krijgen, maar steeds opnieuw ontstaan nieuwe conflicten en ontbrandt nieuwe strijd. Kortgeleden konden wij melding maken van de bijzondere wijze, waarop ondernemers en vakverenigingen tezamen de „wilde“ stakingen willen be-dwingen. Het was n.l. een eis van Ford aan de C.I.O., dat de vakbond bij een on-geoorloofde staking een boete zou betalen van 5 dollar per arbeider en per stakings-dag, met het tegenvoorstel van de C.I.O., dat inplaats daarvan de arbeider een boete van 3 dollar zal moeten betalen. Er is sprake van, dat zulke overeenkomsten ook bij General Motors en andere grote on-dernemingen zullen worden getroffen. Men meent zelfs, dat daardoor „een geheel nieuwe verhouding tussen arbeiders en ondernemers zou ontstaan.“

Wij konden verder vernemen, dat Presi-dent Truman met het wetsvoorstel is ge-komen, een wapenstilstand van vier we-ken in acht te nemen, voordat een afge-kondigde staking in werking treedt. In die vier weken moet een „fact-finding“-com-missie trachten, tot een vreedzame oplos-sing te komen. Men gaf dit wetsvoorstel weinig kans, want zowel de ondernemers als de vakbonden keurden het af. Maar toch staat dit wetsvoorstel in het middel-punt van de belangstelling. Hiermede in verband staat ook de eis van de staat, de ondernemers de boeken te laten openleg-gen, zodat de z.g. overwinsten kunnen worden vastgesteld. Het gaat hier om de overwinsten, die de ondernemers bij de leveranties van oorlogsmateriaal aan de staat gemaakt hebben en die uitgaan bo-ven een zeker als geoorloofd toegestaan bedrag. De staat wil deze „overwinsten“ aan zich trekken. De ondernemers verzet-ten zich hiertegen natuurlijk en het is niet uitgesloten, dat hun invloed op het gebied van de politiek sterker is dan die der regering. De vakverenigingen op hun beurt vragen ook openlegging van de boe-ken der ondernemingen, niet tegenover de regering, maar tegenover de vakverenig-ingen, want zij beweren hieruit te kun-nen aantonen, dat de ondernemingen zulke hoge winsten gemaakt hebben, dat ze zon-der moeite de door de arbeiders gevraagde loonsverhogingen kunnen betalen.

Men kan van een driehoek spreken, wan-neer men de onderling concurrerende machten op het gebied der binnenlandse politiek beschouwt. De ondernemers ver-dedigen met hand en tand hun „heer in eigen huis“-standpunt en daarmee ook de door hen gemaakte winsten. De vakver-enigingen willen op de hoogte gebracht worden van wat het bedrijfsleven aan win-sten opbrengt, om daaruit een zeker recht af te leiden, die lonen voor de arbeiders te kunnen vragen, die met het oog op het „algemeen belang“ verantwoord zijn. Zij verwachten hieván, dat ze de arbeiders vaster aan zich zullen kunnen binden, beter de wilde stakingen zullen kunnen beteugelen en in 't algemeen vaster in het zadel komen te zitten. Zij vechten om de verbreding en verdieping van hun macht, die zijn grondslag heeft in de beheersing van de arbeiders.

Beide, de ondernemers, of beter gezegd, de grote kapitaalsorganisaties en de vak-verenigingen keren zich tegen de staat, als deze zowel in het bedrijfsleven als in de arbeidsconflicten wil ingrijpen, om het gehele economische leven door wetten te regelen en onder zijn controle te brengen. Zij vechten beide voor hun zelfstandigheid en hiermede voor hun bestaan. Alle drie tezamen keren ze zich tegen de arbeiders, als dezen in zelfstandige acties trachten een eigen macht te ontwikkelen. De machtontwikkeling der arbeidersklas-se, uitgegroeid tot grote zelfstandige klas-se-beweging, vormt een dreigend gevaar voor de gehele driehoek der Amerikaanse binnenlandse politiek. Daarom zullen zij het ook eens worden over de maatregelen, die zij willen nemen om dit gevaar te be-zwieren.

De in de zelfstandige acties der arbeiders aan de dag komende macht dringt de drie machten van de driehoek open. Het kan niet anders, of dit moet zijn neerslag vin-den in een sociale wetgeving, die de ver-houding tussen arbeiders en ondernemers, met medewerking van de vakverenigin-gen, wettelijk regelt. Als dus op het ogen-blik de ondernemers en vakverenigingen zich hier nog tegen verzetten, dan zal de verscherpte klassenstrijd hen dwingen, zich te verzoenen met het ingrijpen van de overheid. Men volgt hiermede dan het voorbeeld, dat in de meeste andere hoog-kapitalistische landen reeds tot werkelijk-heid is geworden.

Dit alles is een onderdeel van de ontwik-keling van het moderne kapitalisme, dat in de richting gaat van een door de staat geleide economie. Tot voor kort achtte men de mogelijkheden voor een dergelijke ontwikkeling in de Ver. Staten nog zeer gering. Het particuliere kapitaal, georga-niseerd in trusts en reuzen-ondernemin-gen scheen sterk genoeg, om de moeilik-heden van de crises en van de concu-rrentie het hoofd te kunnen bieden. Maar

bij nader inzien blijkt, dat dit alleen moge-lijk was door het ingrijpen tijdens de oorlog van de Amerikaanse staat en door het plaatsen van orders voor de industrie in verband met de leveringen van oorlogs-materiaal aan de geallieerden. De staat gaf aan de industrie de opdrachten en finan-cierde ze tegelijkertijd.

Toen de oorlog met Japan ten einde was, werden geen nieuwe orders verstrekt en lopende orders werden ingetrokken. Op slag kwam een gedeelte der industrie tot stilstand en het grootste gedeelte der be-drijven verlaagde de werktijd van 50-60 uur per week met twintig uur. Voor de arbeiders betekende dit een plotselinge verlaging van inkomsten van ca. 30%. Dit verklaart de onophoudelijke golf van grote stakingen, want de levensstandaard met 30% inkrimpen betekent voor de arbeiders geheel iets anders, dan het verlagen van de werktijd door de ondernemingen.

Maar ook bij een veertig-urige werkweek heeft de industrie nog geen orders, die de weggevallen opdrachten van de regering kunnen vervangen. Het overschakelen van de oorlogsproductie op vredeproductie brengt niet meteen de afzet van de te pro-duceren waren met zich mee. Het is zelfs zo, dat met de verlaging van de wekelijks uit te betalen loonsom, ook dalbinnenland-se afzet van „vredesproducten“ daalt. Weer moet de staat ingrijpen om de weg te openen voor de afzet van „vredespro-ducten“. Niet door verhoging van de lonen der Amerikaanse arbeiders, om hierdoor of op andere wijze het verbruik in het bin-nenland te doen stijgen. Integendeel, de voorwaarde voor elke kapitalistische pro-ductie is het maken van winst, en die zou verdwijnen, als de arbeiders een groter aandeel in het gemaakte product kregen. De afzet van de industrie en landbouw der Ver. Staten moet, evenals tijdens de oor-log, voor een groot deel naar het buiten-land gaan; hij krijgt het karakter van kapitaal-export, waarvoor de regeering borg staat tegenover de kapitalisten, die haar dit kapitaal ter hand stellen. In dit licht moet men de politiek der Amerikaan-se regering zien, die, zoals in de overeen-komst van Bretton Woods, de deur opent voor de afzet van de Amerikaanse waren, en die door het verstrekken van leningen aan het buitenland (Engeland 3½ miljard dollar) deze zaak zelf organiseert. Daar-door wordt de Amerikaanse staat in het middelpunt van het bedrijfsleven ge-plaatst. Zonder hem geen oorlogsproduc-tie, maar ook geen vredesproductie. In de staatsorganisatie worden meer en meer alle belangen, die uit de kapitalistische productie voortkomen, verbonden.

Ingrijpen in de strijd van arbeiders tegen ondernemers en tenslotte de reglemen-tering van de verhouding tussen arbeiders en ondernemers, het verzorgen van de be-drijven met opdrachten en de financiering hiervan, afzet van de Amerikaanse waren naar het buitenland en de financiering hiervan door het verstrekken van milliar-dencredieten, het veiligstellen van deze

grootse kapitaalexport door het in leven houden van een alles overschaduwde im-perialistische macht en het waarborgen van dat kapitaalbezit en de hieraan ver-bonden rente aan de kapitalisten, die dat kapitaal de staat ter beschikking stelden — al deze functies gaat de staatsorgani-satie uitoefenen. En dit is in zijn uitwer-king wezenlijk niets anders dan een door de staat geleide economie.

De Amerikaanse arbeiders hebben in hun

strijd tegen het kapitaal, in de grond van de zaak met dezelfde vijand te doen als wij. De staat organiseert het kapitaal en ook de onderdrukking der arbeiders. Hij verzekert de uitbuiting en de winsten voor het kapitaal. De arbeiders moeten ook daar, evenals hier, de staatsmacht breken om tot een ordening van de productie en het maatschappelijk leven te komen, die gericht is op de bevrediging van de be-hoeften der mensen.

Partisanenstrijd in Europa

De partisanenstrijd, een typisch verschijn-sel van de oorlogstijd, toen in bijna alle door het Duitse leger bezette gebieden het verzet gewelddadige vormen ging aan-nemen, is weer opgeleefd. Hij richt zich niet meer tegen de Duitse onderdrukker, want die is weggevaagd. Er zijn nieuwe bezetters gekomen, die zich als bevrijders aandienen. Zo de Russen in Polen, Tsecho-Slowakije, Hongarije, Oostenrijk. Uit deze gebieden wordt gemeld, dat troepen van fascistische „desperados“ vanuit de dichte bossen, steden en dorpen aanvallen en uitplunderen. Maar er wordt ook ge-zegd, dat zelfs een aanzienlijke troepen-macht van het Rode Leger dit bendewezen niet kon uitroeien. Dat is een bekend ver-schijnsel uit de partisanenstrijd tijdens de oorlog. De benden verdwijnen, als de troepen in aantocht zijn, en ze verrijzen weer uit de grond, als de militaire macht is vertrokken. Dat kon alleen, doordat de bevolking meeleefde met de strijd der partisanen. Als men mag aannemen, dat dit ook nu weer het geval is, is het niet goed mogelijk aan te nemen, dat de ben-den uit fascististen bestaan, want deze heb-ben zich tijdens de oorlog als doodsvijan-den van de bevolking ontpopt. Overigens, wij zijn wat de door Rusland bezette ge-bieden aangaat, geheel op de door hen doorgelaten berichten aangewezen en het is dus niet mogelijk zich een zuiver beeld te vormen.

Maar niet alleen uit de door Rusland be-zette gebieden komen berichten over met wapengeweld opererende benden, enz. Ook waar Engelse en Amerikaanse bezet-ters zijn, leeft deze strijd weer op. Dit geldt voornamelijk voor Italië. Daar is de strijd der partisanen blijkbaar nooit ge-heel opgehouden. Want toen de partisanen en de opstandige arbeiders in Noord-Italië het Mussolini-bewind omvergeworpen en de Duitse troepen tot capitulatie gedwon-gen hadden, verschenen kort daarna de geallieerde troepen als nieuwe bezetters. De reeds gevormde arbeidersraden wer-den opgeheven en een doof de geallieer-de gewenste regering ingezet. In die tijd kregen, zoals nu achteraf blijkt, de voor de berichtgeving buiten Italië verantwoor-delijke officieren, de waarschuwing, geen berichten door te laten, die onrust in de geallieerde landen zouden kunnen ver-wekken. Een officier van de Engelse veil-igheidsdienst verklaart nu in een Engels

tijdschrift, dat het thans mogelijk is „de veiligheidssluier op te lichten“. Zijn mening is, dat Italië hoe langer hoe meer beheerst wordt door gangsters. De bevol-king wordt op een verschrikkelijke wijze geterroriseerd.

„Diefstal van legergoederen, moord en zwarte handel hebben vormen aange-nomen, die bijna niet te beschrijven zijn“. Hij meent, „dat alleen 'n krachtig militair“ bestuur het land van de anarchie kan ver-lossen.“ Geen vrachtauto van het leger is in de duisternis buiten de steden veilig.“ Dit heeft zulk een omvang aangenomen, dat de officieren van de Amerikaanse veil-igheidsdienst zeggen: „Om gestolen auto-ladingen maken we ons niet meer druk. We interesseren ons alleen nog voor ge-stolen treinslidingen.“ Een groot aantal geallieerde desserteurs werkt samen met de Italiaanse struikrovers en affpersers“. „te Rome zijn meer dan 5000 geallieerde soldaten aangegeven, die gedeseerdeerd zijn“. „Honderden leiden het leven van gewapende misdadigers“.

Het bericht geeft nog een reeks van bi-jzonderheden van de chaotische toestand en levert alleen het bewijs, dat de greep van het officiële kapitaalcommando op dit land verslapt. Omdat gangsterbenden de openbare macht ontwichten door zich met de pistool in de hand te verrijken? Zeker is dit voor een deel waar. Het gang-sterdom, de georganiseerde onwettige roof, heeft in het moderne Amerika reeds voor de oorlog aan de wettige roof concu-rrentie aangedaan. Het is vandaag de enige manier voor avonturiers om zich snel te verrijken, als ze eenmaal rijk zijn vinden ze ook de weg om hun bezit te wettigen. Nu na de oorlog de grote legervoorraden worden gelijkwideerd komen deze gang-sters naar Europa. Zij zijn aan het werk in België, in Frankrijk, Italië en overal waar men zich met de pistool en met bra-vour voorraden of wapens kan bemachtigen. En zij hebben helpers tot in de hoog-ste rangen van het kapitalistische com-mando, ze maken het gezag corrupt en rot. Maar zij staan niet aan de zijde van het anti-kapitalistische verzet. Zij behoren ook tot de rovers, al worden ze door de wet niet erkend. Zij verrijken zich en zijn parasieten te meer.

Het bericht van dezen officier spreekt alleen van gangsters die het gezag ont-wrichten. Maar wij herinneren ons uit de

bezettingstijd, dat toen ook de lieden van de verzetsbeweging als gangster werden uitgescholden. Voor de geallieerde offi-cieren behoren ook de gewapende arbeiders, die zich organiseren tot het doen van overvallen op levensmiddelentransporten van het leger, tot de misdadigers en gang-sters. En wij hebben uit andere bronnen berichten, dat de levensmiddelenvoorzie-ning van de hongerende arbeidersbevol-king door de partisanen is aangepakt. Zij brengen een correctie in de hongerrant-soenen ten gunste van de arbeiders, door uit de legervoorraden of ander bezit te nemen en zelf te verdelen.

Het is nog te vroeg om er meer van te zeggen en toch kunnen we er zeker van zijn, dat het hier ook gaat om het verzet der arbeiders tegen het kapitaalcommando. En niet alleen in Italië, ook uit Spanje komen berichten, dat gewapende antifas-cisten de dorpen en steden aan de rand van de Pyreneeën binnendringen om de levensmiddelenvoorziening ter hand te nemen.

Al kan de partisanenstrijd de revolutio-naire strijd der massa's niet vervangen, hij is uiting van de strijdwil, als de macht der onderdrukkers te groot is, om grote massabewegingen mogelijk te maken.

Boekbespreking

Dr. W. van Ravesteyn: Geen reactie en geen utopie, maar... democratie. Proeve van een radicaal-democratisch program. W. L. en J. Brusse N.V., Rotterdam.

Wanneer ons in onze kinderjaren sprookjes van Moeder de Gans werden verteld, dan kwam gewoonlijk achter: „maar... puntje, puntje, puntje, de climax van den prins, die de prinses enz. Maar al is dit geschrift, dat onder het voorwoord geda-teerd werd met: „Rotterdam. Op de verjaardag van onzen dapperen generaal, Prins Bernhard der Nederlanden“, en welks schrijver aan het feit, dat hij eens revolutionair-marxist was, het recht meent te kunnen ontleenen zijn stem te mengen in het koor, dat na het schrikbewind zal opklinken, aangevangen met: „Maar... democ-ratie“, zijn sprookje van de bevrijde, maar toch nog steeds bedreigde Prinses Democratia kan ons niet erg bekoren.

Hoe ver is deze „niets dan democraat“ toch eigenlijk weggezaakt. Wie de verwachting mocht hebben, dat tenminste zou worden gepoogd de ontwikkeling van het maatschappelijke leven, laat ik in gods naam maar niet zeggen van het kapitalisme, te onderkennen, of wie mocht ver-wachten, dat hier over de huidige problemen iets belangrijks zou worden verteld, komt wel bij-zonder bedrogen uit.

In het gehele geschrift, 68 pagina's, wordt voort-geborduurd in critische zin op het thema van twee burgerlijke illegale geschriften, n.l. van Anti-Revolutionnaire en Christelijk-Historische herkomst. De bovenvermelde byzantijnse verheerlijking van een Duitsen prins door dezen ex-C.P.-leider, wordt in het geschrift slechts overtroffen door het feit, dat hij in alle andere Duitsers slechts „het moise canaille“ ziet.

Het kost daarom moeite het werkje geheel door te worstelen en voor een ernstige bespreking is in een arbeidersblad geen aanleiding. Stellen we dus slechts vast, dat een pleidooi wordt geleverd voor:

„Een Nederlandse imperiale politiek“ dus „geen pacifistisch geliefhebber“, „Annexatie van Duits gebied“, „Herovering van Indonesië“ en het ophouden van een staat

van „tenminste een belangrijke tweede rangs mogendheid“.

„Het niet parasiteren op onze grote bondgenoten“, maar „een volledige vloot“, o.m. van „groot en klein materiaal“.

Verder dat de staat „het kleine en gemiddelde bedrijf onder de armen gript en steunt.“ „Daarbij is het natuurlijk zelfbedrog om aan staatspensionering te denken.“

„En de noodzaak dringt zich dus op om, indien mogelijk, tot sociale hervormingen te geraken, die het staatsbudget niet onnodig — of liever voorshands onmogelijk — belasten.“

Dat „indien mogelijk“ is hier al bijzonder typerend. Verder?

Ach, wat zouden we verder gaan. Het sprookje is niet eens een sprookje. Het is alleen de werkelijkheid gezien door de bril van een intellectueel kleinburger. Van een man, die eens meende communist te zijn. Die afrekende met de de menheid tot hoger trap van ontwikkeling voerende klassenstrijd en die nu gedachten over de kapitalistische strijdmiddelen van vloten en klein en groot materiaal, atoombomben enz. in zijn arme oude hoofd ronddraagt en poegt te propagieren.

En wanneer hij meent het crypto-fascisme te moeten bestrijden door middel van de democratie, dan volgt er slechts wat geleuter over het breken van oude en het lijmen van nieuwe partij-potjes.

„1940—1945. Een Analyse van het Verzet“. Uitgave Allert de Lange.

Degene, die weinig of niets van „de techniek van de verzetsgroepen arweert, vindt in dit boek wel enige wetenswaardigheden.

Voor zoverre het hem of haar tenminste thans nog interesseert welke verschillende verzetsgroepen er tijdens de bezetting bestonden (van dez met politiek karakter worden genoemd, blz. 33 „de groepen om Spartacus, Trouw, De Waarheid“). Er wordt nagegaan het verschil tussen „burgerlijk“ en „gewapend“ verzet; hoe getracht werd het ambtenarencorps bij de sabotage-maatregelen, b.v. tegen de arbeidsinzet, te betrekken in hoeverre dit slaagde, hoe de vervalsing van persoonsbewijzen geschiedde; het verzorgen van onderduikers met distributie-bescheiden; welke maatregelen er werden genomen om de bedoeling van de bezetters met de invoering van de tweede stamkaart te doorkruisen, en dergelijke meer.

Het woord „Analyse“ geeft het boek 'n pretentie, waaraan de inhoud slechts zeer matig beantwoordt. De strekking is nationalistisch; het enige perspectief dat de schrijver openen is: een volgende keer(!) moet het burgerlijk verzet beter worden georganiseerd.

Ingezonden opmerking

Over het laatste nummer oordelen de abonnees die ik hun krant bezorg, heel gunstig. Bij navraag bleek dit oordeel te zijn ontstaan doordat er minder dan voorheen gewerkt is met algemeenheden, geïkte termen; vervelende herhalingen en wat men „leuzen“ zou kunnen noemen.

Het is niet alleen het beginsel, maar vooral de wijze waarop dit je wordt voorgezet, dat het peil van een revolutionair arbeidersblad bepaalt. geloof ik. Klaar en eenvoudig van bouw en taal, zonder de „ouwe koek“ als aanhangsel, moeten ook de, voor de slecht-onderwezen arbeiders vaak moeilijke en toch onmisbare artikelen geschreven zijn. Daarom moeten de schrijvers en schrijfsters er nog meer op letten vooral zakelijk te blijven en niet plotseling aan het eind, als 'n goochelaar die 'n publiek verrassen moet, 'n rood vlaggetje uit de „lege hoed“ te toveren. Twee voorbeelden: een uitdrukking: „gemeenschappelijke noemer“, die wat geleerderig aandoet. Dan het, wat inhoud en zeggingswijze betreft, onmisbare stuk „Het Fascisme marcheert“: het heeft eindzinnen als twee, geheel overbodige, dikke uitroeptekens. Misschien meent de redactie dat de lezers over zulke kleingheden niet moeten vallen. Maar... die kunnen typerend zijn voor het feit, dat ook de Spartacusleden nog allerlei hebben af te leren dat ze overhielden uit „het oude“. Zelfkritiek is in de revolutionaire beweging geen luxe.

Bezorger A'dam-Oost.

VERGADERINGEN

Spartacus lezers van Enschede houdt de avond van 4 Februari vrij. Zeer belangrijk onderwerp. V.S.V. Amsterdam-Zuid. Maandag 21 Januari. Gebouw Westeinde 3. Aanvang half acht. Onderwerp: Spanje en de democratie. Leden toegang vrij. Niet-leden 10 cent entree.

V.S.V. Amsterdam-Oost. Over „Indonesië en het Nederlandse kapitalisme“ op Maandag 21 Jan. in „De Tunnel“, Borneostraat 4. Aanvang 8 uur. Introducties ook aan de zaal ad 10-ct.

V.S.V. Zaandam. Donderdag a.s. 24 Januari. Reigerstraat. Zaal verwarmd. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Discussie over het weekblad Spartacus. V.S.V. Rotterdam-Rechter Maasoever.

Zondag 27 Januari a.s., aanvang 10.30 uur v.m. Zaal open 10 uur. In de zaal Stam de Jong, Heemraadplein (Noodgebouw). Onderwerp: Wat wil de Spartacus-beweging. Toegang voor alle lezers van Spartacus.

26 Januari 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 4

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiro 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

★ ONGENODE GASTEN

Als men niet uitgenodigd is, moet men niet komen. Slechts 51 gasten waren in Londen genodigd, voor wie zowel zetels in de eerste vergadering der N.V. U.N.O., als hotelkamers gereserveerd werden. Dat betekent natuurlijk niet, dat er precies vijftig personen naar Londen reisden. Er kwamen delegaties uit vijftig landen, om in de hoofdstad van Groot-Brittannië de eerste constituerende vergadering der U.N.O. te beleggen.

Wat het is, U.N.O.? „United Nations Organisation“, Organisatie van de Ver. naties, wil deze afkorting zeggen. Men kan het den lezer niet kwalijk nemen, dat hij de vele afkortingen niet meer uit elkaar kan houden. Er zijn er te veel. Daar heb je bijvoorbeeld U.N.R.R.A. Niemand zal zich zo zonder meer kunnen voorstellen, wat deze letters op de goed kledende officiers-uniformen te betekenen hebben, zeker niet als hij met de bezigheden, en zeer zeker niet, als hij met de gezindheid van deze waardigheidsbekleders nader kennis gemaakt heeft. Voor kort heeft men 600 van hen moeten arresteren, en generaal Morgan, de U.N.R.R.A.-hoofdman in bezet Duitsland, werd wegens anti-semitische uitlatingen van zijn post ontheven. En U.N.R.R.A. betekent: United Relief and Rehabilitation Association, wat zoveel zeggen wil als een vereniging der Verenigde Naties met het humane doel, hulp te brengen en den ontrechten weer recht te verschaffen. Toen men, het was nog tijdens de oorlog, de vereniging stichtte, dacht men natuurlijk niet, en zeker niet in de eerste plaats, aan een werkverschaffing voor gedemobiliseerde officieren en dergelijke, maar aan de noodzakelijkheid, de verwoeste gebieden te hulp te komen. Te recht verwachtte men hongersnood en epidemieën. U.N.R.R.A. is nu niet meer de afkorting voor de naam van een humane vereniging, tenminste niet voor diegenen, die aan de vermeende menselijkheid van deze, tot zelfstandigheid uitgegroeide afkorting, appelleren.

Afkortingen zijn modern. In de „goede ouden tijd“ golden ze — niet altijd zonder

reden — als een bewijs voor onsoliditeit. Men zag er iets onpersoonlijks in, iets anonyms, en ook dat met recht. De nieuwste fase van het kapitalistisch systeem verdrong meer en meer de persoonlijke verantwoordelijkheid, niet alleen formeel, maar ook in werkelijkheid. Afkortingen hebben haast het karakter van fantasienamen. Wij denken hierbij o.a. aan de KOMINTERN, de afkorting voor „Komunistische Internationale“. Er was werkelijk veel fantasie voor nodig, om in de KOMINTERN nog de sporen van een communistische Internationale te ontdekken. Wij hadden het zoeken naar deze sporen al opgegeven, voor men in Moskou de opheffing van deze afdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken decreteerde.

In Londen hebben we dus weer met een

moderne afkorting, n.l. met de U.N.O. te maken, een firma met op 't ogenblik 51 aandeelhouders, tot welker oprichting in San Francisco, aan de vooravond der Duitse capitulatie, in 't voorjaar 1945, plechtig besloten werd. Het doel van deze onderneming is de verbeterde voortzetting der bankroet-gegane liga van Genève, van de enigszins onzalig ontslagen Volkenbond. De zaak zal op betere wijze voortgezet worden. Vooral dit: de U.N.O. zal ook over machtsmiddelen beschikken, om eventuele vredes-verstoorders met voldoende kracht te kunnen tegemoet treden. Met dit doel werd een veiligheidsraad in 't leven geropen met vaste en afwisselende leden en voorlopig nog omstreken bevoegdheden. Ook in een economische Raad is voorzien. Deze wordt een dezer dagen aan de taak gezet, te zorgen, dat internationaal de uitbuiting zo gelijkmatig mogelijk voortgaat. Officieel luidt de term natuurlijk anders. Daar wordt gesproken van het recht op arbeid en een minimum van welstand zonder onderscheid van ras, geloof, enz.

VAN SLAVENMAATSCHAPPIJ TOT ARBEIDERSMACHT

Het is ons mogelijk gebleken de verkoopprijs van deze nieuwe uitgave terug te brengen tot f 0.90 en de in-tekenprijs op f 0.70.

De abonnees worden verzocht daarmee bij hun intekening en het overmaken van geld rekening te houden.

Tevens delen wij mede, dat de intekening van de twee nieuwe uitgaven — dus ook die van „De arbeidersraden“ — verlengd is tot 15 Februari a.s.

Tekent dus allen vóór die datum in. Bestellingen, die na die datum inkomen, worden uitgevoerd tegen de hogere verkoopprijs.

DE ARBEIDERSRADEN

Bij de uitgeverij „De Vlam“ is een werk over „De Arbeidersraden“ in druk, dat ongeveer 300 bladzijden omvat. De inhoud is meer dan in de titel is uitge-

De vijf afdelingen van het werk ten: De taak. De strijd. De ge-aachte. De vijand. De oorlog. Hiervan is nu de intekening op De taak en De strijd opengesteld (f 1.—), die samen in één bundel verschijnen. De rest verschijnt spoedig hierop ook in één bundel. Ten slotte worden echter ook exemplaren als één geheel voor de ver-

koop gereed gemaakt. Maar dat duurt nog even.

„De Taak“ geeft een beeld van de taak, waarvoor de arbeidersklasse nu staat, dat is de omvorming van de kapitalistische tot communistische maatschappij. „De Strijd“ laat ons het verloop van de oude arbeidersbeweging in haar opkomst en ondergang zien, terwijl de grondslagen van de moderne klasse-beweging worden uiteengezet.

„De Gedachte“ behandelt de geestelijke stromingen ten opzichte van de arbeidersbeweging, de Russische opvatting van het marxisme, het rassenvraagstuk, de nationaliteitskwestie.

„De Vijand“ meet de kracht en de opvattingen van de burgerlijke klassen in de verschillende landen. We zien hier de maatschappelijke ondergrond van het verschil in denken tussen b.v. de Duitse, de Engelse, de Amerikaanse enz. bourgeoisie, waarbij ook het nationaal-socialisme en het fascisme wordt behandeld.

Het laatste stukje over „De oorlog“ geeft enige perspectieven omtrent de Aziatische ontwikkeling. Daar het boek in de oorlog geschreven is, kon hier alleen globaal op die laatste kwestie worden ingegaan.

UITGEVERIJ „DE VLAM“

UTRECHTSCHESTRAAT 44 - AMSTERDAM-C.

Einde Januari verschijnen bij onze Uitgeverij twee belangrijke werken:

In opdracht van de Communistenbond „Spartacus“ komt het laatste in de-illegaliteit samengestelde geschrift uit:

Van Slavenmaatschappij tot Arbeidersmacht

Prijs f 1.—

Verder verschijnt als afzonderlijk geschrift het eerste en tweede deel van het (naderhand ook als geheel uitkomende) boekwerk van de hand van P. AERTSZ:

De Arbeidersraden

Prijs f 1.25

De verzending zal in het algemeen tegen 1 Februari a.s. kunnen beginnen

Wij menen echter goed te doen de lezers van het Weekblad „Spartacus“ in de gelegenheid te stellen op beide werken in te tekenen, waardoor zij er van verzekerd kunnen zijn dat zij voor de eerste toezendingen in aanmerking komen. Bovendien kan bij intekening vóór 31 Januari a.s. de prijs iets lager worden gesteld, n.l. op respectievelijk f 0.80 en f 1.— onder voorwaarde dat het verschuldigde bij de bestelling wordt betaald.

Wij verzoeken de Agenten van de Uitgeverij De Vlam al het mogelijke te doen intekening en verkoop tot een zo groot mogelijke hoogte op te voeren.

De lezers die willen intekenen nodigen wij uit onderstaand formulier in te vullen en ondertekend bij de Agenten in te leveren of aan de Administratie van de Uitgeverij in te zenden. In beide gevallen dus gepaard met betaling.

INTEKEN-FORMULIER

BETALING:

Aan den Agent.

Per Postgiro 168797
t.n. Uitgeverij „De Vlam“
Utrechtsestraat 44,
Amsterdam-C.

Ondergetekende verzoekt toezending direct bij verschijning, van:

ex. Van Slavenmaatschappij tot Arbeidersmacht
à f 0.80 per stuk

ex. P. AERTSZ, DE ARBEIDERSRADEN
à f 1.— per stuk

Naam:

Adres: